

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Piotr Mirek

w sprawie **R.M.**

skazanego z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i 12 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 października 2019 r.,

kwestii dopuszczalności wniosku o wznowienie postępowania toczącego się przed
Sądem Apelacyjnym w (...), sygn. akt II AKa (...),

p o s t a n o w i ł:

- 1) na podstawie art. 547 § 1 k.p.k. pozostawić wniosek o wznowienie postępowania bez rozpoznania.**
- 2) na podstawie art. 639 k.p.k. obciążyć R.M. kosztami postępowania dotyczącymi wniosku.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 28 listopada 2016 r., III K (...), uznał R.M. i A.Ł. za winnych popełnienia dwóch czynów, wypełniających dyspozycję art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.:

- I. poprzez doprowadzenie od dnia 13 grudnia 2003 r. do 30 grudnia 2003 r. pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 1.580.410,80 zł., za który to czyn wymierzył oskarżonym kary po 2 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę,

II. poprzez doprowadzenie we wrześniu 2004 r. pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 500.000 zł., za który to czyn wymierzył oskarżonym po roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę, po czym wymierzył oskarżonym kary łączne po 3 lata pozbawienia wolności i po 250 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość stawki na 50 zł.

Następnie Sąd na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł solidarnie od oskarżonych na rzecz uprawnionych osób kwoty po 1.040.250,40 zł. tytułem obowiązku naprawienia w całości szkody wyrządzonej przypisanymi przestępstwami.

Apelacje złożyli obrońcy oskarżonych, zaskarżając wyrok w całości.

Wyrokiem z dnia 18 października 2017 r., II AKa (...), Sąd Apelacyjny w (...) zmienił zaskarżony wyrok jedynie w ten sposób, że obniżył kwotę odszkodowania do kwot po 1.040.205,40 zł.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 26 lutego 2018 r., IV KK 406/18, po rozpoznaniu kasacji obrońców skazanych, skierowanych przeciwko całości wyroku Sądu odwoławczego, uchylił ten wyrok w części dotyczącej obowiązku naprawienia szkody i sprawę w tym zakresie przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, zaś w pozostałych częściach oddalił kasację jako oczywiście bezzasadne.

Obecnie przed Sądem Apelacyjnym w (...) toczy się postępowanie w granicach, w jakich nastąpiło przekazanie. Prokurator na rozprawie w dniu 11 września 2019 r. złożył m. in. wniosek, do którego przyłączyli się obrońcy oskarżonych, o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości na okoliczność „obliczenia realnej szkody wyrządzonej pokrzywdzonemu”. Sąd postanowił ustosunkować się do tego wniosku po przesłuchaniu świadka i dodatkowo – oskarżonych.

Obrońca skazanego w dniu 16 września 2019 r. (data wpływu) na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a) i lit. b) k.p.k. oraz art. 542 § 1 k.p.k. i 544 § 2 k.p.k. wniósł o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym orzeczeniem Sądu Okręgowego w K., II AKa (...), uchylenie obu wyroków i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W myśl art. 540 § 1 k.p.k. wznowić można postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem. Z przepisu tego nie wynika uprawnienie do wznawiania etapów postępowania sądowego, ani nie określa on, jakie części rozstrzygnięcia co do przedmiotu procesu; tylko obligatoryjne (co do sprawstwa i winy), czy także fakultatywne (co do kary, środków karnych, przypadku, środków kompensacyjnych i innych) mogą być objęte pojęciem „postępowanie zakończone prawomocnym orzeczeniem”. Dlatego, jeżeli w jakiejś kwestii dotyczącej przedmiotu procesu, a dotychczas nierozstrzygniętej, toczy się jeszcze postępowanie, nie da się twierdzić, że zostało ono zakończone. Taka sytuacja występuje w niniejszej sprawie. Postępowanie sądowe nie zostało zakończone, bowiem Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) w części odnoszącej się do orzeczenia o obowiązku naprawienia szkody, wydane na podstawie art. 46 § 1 k.k. R.M. i A.Ł. występują w tej sprawie jako oskarżeni i w tym charakterze mają być przesłuchani na kolejnej rozprawie apelacyjnej. Natomiast podstawy wznowienia, wskazane we wniosku, dotyczą osób skazanych. Choćby z tego względu wykluczone jest występowanie R.M. w równoległe toczących się postępowaniach w różnych rolach procesowych. Ponadto, co nie mniej ważne, uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego we wskazanej części powoduje, że Sąd ten wprowadzi co do zasady orzeka w granicach, w jakich nastąpiło przekazanie, ale nie jest wykluczone uniewinnienie oskarżonego albo umorzenie postępowania, jeżeli przy okazji rozpoznania sprawy w zakreślonym przez Sąd kasacyjny zakresie ujawnią się okoliczności uzasadniające (obligujące) do takiego postąpienia. Taka możliwość przewidziana jest w dyspozycji art. 442 § 1 k.p.k. Między innymi na kanwie tego przepisu (choć przede wszystkim na podstawie art. 447 § 2 i 3 k.p.k.) w piśmiennictwie i orzecznictwie operuje się pojęciem horyzontalnej prawomocności części wyroku, ale nie ma już terminu „horyzontalnej prawomocności części postępowania karnego (sądowego)”.

Zgodzić się należy też ze stwierdzeniem, że wznowienie postępowania wchodzi w rachubę dopiero wtedy, gdy wyroku nie można uchylić ani zmienić w ramach zwykłego postępowania. Dopóki trwa stan zawisłości sprawy i możliwości wzruszenia formalnie prawomocnej części wyroku, wykluczone jest wznowienie postępowania w zakresie tej części (zob. M. Biłyj, A. Murzynowski: Wznowienie

postępowania karnego w PRL w świetle prawa i praktyki, Warszawa 1980, s. 54, J. Samochowiec: Przedmiot wznowienia postępowania z mocy art. 474 kodeksu postępowania karnego, Problemy Prawa Karnego 1978, nr. 4, s. 76). W znaczącym piśmiennictwie pojawił się, co prawda, odmienny pogląd, poparty szeregiem argumentów, którego jednak nie podziela niniejszy skład Sądu Najwyższego (zob. S. Steinborn: Prawomocność części orzeczenia w procesie karnym, Warszawa 2011, s. 654 - 666). Nie wdając się w polemikę zauważyć tylko można, że wywód Autora za dopuszczalnością wznowienia postępowania w podobnej sytuacji procesowej zaczyna się od stwierdzenia: „Największe kontrowersje budzi kwestia wznowienia postępowania w przypadku prawomocności horyzontalnej” (tamże, s. 657 *in fine*)

Podsumowując uznanie, że wniosek o wznowienie dotyczy postępowania, które nie zostało jeszcze prawomocnie zakończone, czyni ten wniosek niedopuszczalnym, co skutkuje pozostawieniem go bez rozpoznania.

as